

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

26 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Daguța Sergiu, Talpă Boris, Eremciuc Ghenadie, Parfeni Oxana,

a judecat recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui

Smîntîină Ion xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 10.12.2021 – 03.05.2022;
Instanța de apel: 06.06.2022 – 19.10.2022;
Instanța de recurs: 13.12.2022 – 26.09.2023.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 03 mai 2022, pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, Smîntîină Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.320¹ Cod penal (episodul infracțional din 08.10.2021).

Smîntîină Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.320¹ Cod penal (episodul infracțional din 10.10.2021).

Smîntîină Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.320¹ Cod penal (episodul infracțional din 17.10.2021).

Smîntîină Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.320¹ Cod penal (episodul infracțional din 23.10.2021).

Smîntîină Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.320¹ Cod penal (episodul infracțional din 08.11.2021).

S-a încetat procesul penal în privința lui Smîntîină Ion, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.320¹ Cod penal (5 episoade infracționale), în temeiul Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că Smîntîină Ion, la 17.10.2021, ora 16:30, conștient a încălcat obligația de 60 de zile, prin care urma să stea departe de locuința și să nu se apropie de Smîntîină Aliona și copiii comuni, măsura stabilită de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie, emisă la 01.10.2021, respectiv ultimul intenționat și contrar ordonanței de protecție care i-a fost adusă la cunoștință la 02.10.2021, a intrat în domiciliul de pe adresa xxxx și a refuzat să părăsească locuința.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Smîntîină Ion a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.320¹ Cod penal, adică neexecutarea intenționată a măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.

Tot el, Smîntîină Ion la 23.10.2021, ora 20:30, conștient a încălcat obligația de 60 de zile, prin care urma să stea departe de locuința și să nu se apropie de Smîntîină Aliona și copiii comuni, măsura stabilită de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie, emisă la 01.10.2021, respectiv ultimul intenționat și contrar ordonanței de protecție care i-a fost adusă la cunoștință la 02.10.2021, a intrat în domiciliul de pe adresa xxxx și a refuzat să părăsească locuința.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Smîntîină Ion a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.320¹ Cod penal, adică neexecutarea intenționată a măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.

Tot el, Smîntîină Ion la 10.10.2021, ora 19:10, conștient a încălcat obligația de 60 de zile, prin care urma să stea departe de locuința și să nu se apropie de Smîntîină Aliona și copiii comuni, măsura stabilită de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie, emisă la 01.10.2021, respectiv ultimul intenționat și contrar ordonanței de protecție care i-a fost adusă la cunoștință la 02.10.2021, a intrat în domiciliul de pe adresa xxxx și a refuzat să părăsească locuința.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Smîntîină Ion a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.320¹ Cod penal, adică neexecutarea intenționată a măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.

Tot el, Smîntîină Ion la 08.10.2021, ora 19:00, conștient a încălcat obligația de 60 de zile, prin care urma să stea departe de locuința și să nu se apropie de Smîntîină Aliona și copiii comuni, măsura stabilită de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie, emisă la 01.10.2021, respectiv ultimul intenționat și contrar ordonanței de protecție care i-a fost adusă la cunoștință la 02.10.2021, a intrat în domiciliul de pe adresa xxxx și a refuzat să părăsească locuința.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Smîntîină Ion a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.320¹ Cod penal, adică neexecutarea intenționată a măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.

Tot el, Smîntîină Ion a comis infracțiunea de neexecutare a măsurilor din ordonanța de protecție a victimei violenței în familie în următoarele circumstanțe. La 01 octombrie 2021, la cererea depusă de Smîntîină Aliona, judecătorul Lorina Ciubotaru din cadrul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a dispus aplicarea

măsurilor de protecție în privința victimelor violenței în familie - Smîntîna Aliona și asupra copiilor minori xxxx. Astfel, Smîntîna Ion a fost obligat pe un termen de 60 de zile să părăsească temporar locuința comună și de a sta departe de locuința victimelor, de a sta departe de locul aflării victimelor, la o distanță de cel puțin 50 m, excluzând orice contact vizual, inclusiv cu Smîntîna Aliona și copii minori, de a nu contacta, inclusiv telefonic, prin corespondență poștală sau în orice alt mod, cu Smîntîna Aliona și copii minori xxxx. Însă, la 08.11.2021, aproximativ ora 16:30, Smîntîna Ion, contrar ordonanței de protecție, care i-a fost adusă la cunoștință la 02.10.2021, a intrat în domiciliu din xxxx.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Smîntîna Ion a comis infracțiunea prevăzută de art.320¹ Cod penal, adică neexecutarea intenționată a măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, procurorul a declarat apel, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia, cu adoptarea unei noi soluții prin care Smîntîna Ion să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.320¹ Cod penal pe episodul din 08.10.2021 și a-i aplica o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 luni; să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.320¹ Cod penal pe episodul din 10.10.2021 și a-i aplica o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 luni; să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.320¹ Cod penal pe episodul din 17.10.2021 și a-i aplica o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 luni; să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.320¹ Cod penal pe episodul din 23.10.2021 și a-i aplica o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 luni; să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.320¹ Cod penal pe episodul din 08.11.2021 și a-i aplica o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 luni.

Conform art.84 alin.(1) Cod penal, pentru cumul de infracțiuni, prin cumul parțial a-i stabili pedeapsa definitivă lui Smîntîna Ion sub formă de un an închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar din tip semiînchis și a-l libera de executarea pedepsei stabilite, conform prevederilor art.107 Cod penal în temeiul prevederilor Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În motivarea apelului a invocat că examinarea cauzei penale din speță a avut loc conform prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, instanța recunoscându-l vinovat pe Smîntîna Ion în săvârșirea infracțiunilor incriminate, însă contrar prevederilor art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, nu a stabilit tipul și termenul de pedeapsă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2022, a fost admis apelul declarat, inclusiv din oficiu în temeiul art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, casată sentința, în partea condamnării, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

Procesul penal în privința lui Smîntîna Ion învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.320¹ Cod penal a fost încetat, din motivul intervenirii actului de amnistie în temeiul Legii Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021 privind

amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

4.1. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat că, prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar tuturor în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Smîntîină Ion în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.320¹ Cod penal, (5 episoade infracționale), neexecutarea intenționată a măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.

Instanța de apel a menționat că, în ședința instanței de fond a parvenit o cerere de la inculpat, prin care ultimul și-a exprimat acordul privind aplicarea în privința sa a Legii privind amnistia și a solicitat încetarea procesului penal în baza Legii cu privire la amnistie, cererea fiind susținută și de avocatul acestuia.

Astfel, instanța de apel a notat că în conformitate cu prevederile art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. (2) Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate. (3) Amnistia nu se aplică în cazul săvârșirii de infracțiuni prevăzute la art.166¹ alin.(2)–(4), precum și persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.art.171–175¹, 201, 206, 208, 208¹ și 208¹ Cod penal.

În continuare instanța de apel a reiterat că, art.1 din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova expres stabilește că prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.art.2–5, 7, 8 din Legea nr.243.

Instanța de apel a mai remarcat că, potrivit art.2 alin.(1) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

Instanța de apel a reținut că la pronunțarea sentinței de încetare a procesului în legătură cu aplicarea în privința inculpatului Smîntîină Ion a dispozițiilor art.2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021, în vigoare din 31.12.2021, instanța de fond corect a reținut ca fiind aplicabile cazului dispozițiile art.art.275, 332 Cod procedură penală.

În continuare instanța de apel a menționat că, instanța de fond eronat în partea dispozitivă a sentinței l-a recunoscut vinovat pe Smîntîină Ion în săvârșirea infracțiunilor imputate și a încetat procesul penal în privința lui Smîntîină Ion, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.320¹ Cod penal (5 episoade infracționale), în temeiul Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, reținând în acest sens că secțiunea I a Capitolului III al Titlului II al Părții Speciale al Codului de Procedură Penală identifică doar trei categorii de sentințe ce urmează a fi adoptate de către instanțele de judecată la finalizarea examinării cauzei penale și anume: sentințe de condamnare (art.389 Cod de procedură penală); sentințe de achitare (art.390 Cod de procedură penală); sentință de încetare a procesului penal (art.391 Cod de procedură penală), iar în această ordine este imposibil ca în privința unei și aceleași fapte să existe atât o soluție de condamnare și, concomitent, o soluție de încetare. Drept urmare, unica soluție care poate fi adoptată la finalizarea examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor Legii nr.243 din 24.12.2021, este o sentință de încetare, acest fapt fiind expres prevăzut la art.332 Cod de procedură penală.

Potrivit prevederilor art.332 alin.(1) Cod de procedură penală, raportat la art.art.275 pct. 4), 285 alin.(2) Cod de procedură penală, care obligă instanța de judecată să înceteze procesul imediat, or în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.275 pct. 5)–9), 285 alin.(2) Cod de procedură penală, precum și în cazurile prevăzute în art.art.53-60 Cod penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Totodată, este de menționat că și Legea nr.243 privind amnistia indică asupra emiterii unei sentințe de încetare în asemenea cazuri așa cum rezidă din art.2 al Legii nr.243 privind amnistia.

Astfel, ținând cont de prevederile enunțate, instanța de apel a considerat, că inculpatul Smîntîină Ion cade sub incidența prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr.243 din 24 decembrie 2021, iar în privința acestuia urmează a fi încetat procesul penal.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, prin care, invocă prevederile art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare într-un alt complet de judecată.

În dezvoltarea argumentelor recursului, susține că deciziei instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în partea încetării procesului penal în privința lui Smîntîină Ion conform actului de amnistie.

Potrivit art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Luând în considerație, că o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei (art.art.274 pct. 4), 285 alin.(2) Cod de procedură penală), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor

și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, pe caz urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberarea, reducere ori comutate a pedepselor penale.

Instanța de apel, corect a concluzionat faptul că, inculpatul Smîntîină Ion cade sub incidența Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, corect a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.320¹ Cod penal, însă greșit a încetat procesul penal cu liberarea acestuia de răspundere penală.

Consideră că instanța de apel, greșit a aplicat normele de procedură penală, ce prevăd aplicarea amnistiei.

6. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis, din considerentele ce succed.

Conform prevederilor Legii nr.246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție), art.XI alin.(3), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum rezultă din conținutul recursului declarat, recurentul critică decizia instanței de apel din punct de vedere al prezenței temeiului de casare prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În acest context, completul de judecată menționează că, obiect de examinare a instanței de recurs îl reprezintă chestiunea privind aplicarea Legii nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, completul de judecată constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată.

Mai mult, completul de judecată reține și faptul că, din raportarea jurisprudenței naționale la cea a CtEDO, rezultă că, în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile ce urmează să le soluționeze instanța de apel, hotărârea acesteia urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, or eroarea de drept admisă în cadrul unei proceduri precedente, afectează echitatea procedurii și instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură admisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar, art.6 CEDO este încălcat (*hotărârea CEDO Leoni versus Italia*).

Astfel, completul de judecată menționează că la întocmirea unei hotărâri, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art.394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art.art.385, 397 Cod de procedură penală.

Potrivit art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, iar conținutul ei se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea.

Totodată, potrivit art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă printre altele și motivele adoptării soluției date.

La caz, prima instanță a emis sentința de încetare a procesului penal privindul pe Smîntîină Ion, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.320¹ Cod penal, în temeiul Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, iar instanța de apel a menținut-o.

Analizând materialele cauzei penale, completul de judecată constată că în ședința de judecată preliminară, inculpatul Smîntîină Ion personal, prin înscris autentic a depus cereri privind încetarea procesului penal în temeiul Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (f.d.144, 145) și o cerere de examinare a cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală (f.d.143), ambele susținute de apărătorul său.

Fiind dispusă examinarea cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, prima instanță a purces la cercetarea judecătorească, audiind în sensul dat inculpatul.

Completul de judecată găsește necesar a puncta că soluțiile instanțelor de fond contravin normelor penale și celor de procedură penală, precum și practicii judiciare constante, deoarece judecând cauza, instanțele eronat au dispus încetarea procesului penal în temeiul art.2 alin.(1) a Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În corespundere cu art.1 alin.(4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei. Art.2 alin.(1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. și nu cade sub incidența art.6.

Completul de judecată reține că, consecutivitatea prescripțiilor din art.art.1 alin.(1), 7 alin.(1)-(8), 2 alin.(4), 275 pct. 4), 285 alin.(2) și (7), 350 alin.(1), 332

alin.(1) și (5), 384 alin.(1), (3) și (4), 389 alin.(1) și (4) pct. 2), 394 alin.(1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin.(1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de prima instanță și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art.art.350 alin.(1), 332 alin.(1) Cod de procedură penală).

Astfel, ținând cont de faptul că procedura continuă în mod obișnuit (art.332 alin.(5) Cod de procedură penală), prima instanță și instanța de apel (art.art.413 alin.(1), 415 alin.(1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea **sentinței sau deciziei de condamnare**, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, **iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei** (art.art.384, 389 alin.(1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

Completul de judecată atestă că, în corespundere cu art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Tot aici se menționează că, legiuitorul în prevederile art.391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, ca de altfel și al prescripției. Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art.391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art.art.332 alin.(5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prevăzute la art.art.389, 394 alin.(1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art.art.394 alin.(4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (art.1 alin.(1), art.7 alin.(1) – (8) Cod de procedură penală).

Astfel, completul de judecată constată că, deși cererea inculpatului de aplicare a actului de amnistie în privința sa a fost depusă în cadrul ședinței preliminare, prima instanță judecând cauza penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora **se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal**, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art.391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art.345 Cod de procedură penală coroborat cu art.350

Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art.art.389-390 Cod de procedură penală.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui *Smîntînă Ion xxxx*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Taplă Boris

Eremciuc Ghenadie

Parfeni Oxana

26 septembrie 2023

OPINIE SEPARATĂ

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin. (3) Cod de procedură penală (în cauza penală Smîntîină Ion)

1. Prin sentința din 03 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, la cererea inculpatului privind aplicarea actului de amnistie depusă în ședința de judecată, inculpatul Smîntîină Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 320¹ Cod penal (episodul din 08.10.2021), art. 320¹ Cod penal (episodul din 10.10.2021), art. 320¹ Cod penal (episodul din 17.10.2021), art. 320¹ Cod penal (episodul din 23.10.2021), art. 320¹ Cod penal (episodul din 08.11.2021), și în temeiul art. 2 alin.(1),(3) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în vigoare la 31 decembrie 2021, procesul penal (pe toate capetele de acuzație) s-a încetat.

2. Procurorul a declarat *apel*, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de:

- art. 320¹ Cod penal (episodul din 08.10.2021) cu aplicarea pedepsei 4 luni închisoare, - art. 320¹ Cod penal (episodul din 10.10.2021) cu aplicarea pedepsei 4 luni închisoare,

- art. 320¹ Cod penal (episodul din 17.10.2021) cu aplicarea pedepsei 4 luni închisoare,

- art. 320¹ Cod penal (episodul din 23.10.2021) cu aplicarea pedepsei 4 luni închisoare,

- art. 320¹ Cod penal (episodul din 08.11.2021) cu aplicarea pedepsei 4 luni închisoare.

În conformitate cu art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial, a-i stabili pedeapsa definitivă 1 an închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, și a-l libera de executarea pedepsei stabilite, conform art. 107 Cod penal, în temeiul prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În esența apelantul a contestat sentința instanței de fond referitor la modul de aplicare a actului de amnistie, considerând că la etapa de judecare a cauzei amnistia poate fi aplicată doar prin adoptarea de către instanța judecătorească a sentinței de condamnare cu aplicarea pedepsei și cu liberarea de executarea ei, conform art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală.

3. Prin decizia din 19 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, apelul procurorului a fost admis, inclusiv din oficiu în temeiul art. 409 alin.(2) Cod de procedură penală, cu casarea parțială a sentinței, în partea condamnării inculpatului, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal în privința lui Smîntîină Ion învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art., art. 320¹, 320¹, 320¹, 320¹, 320¹ Cod penal a fost încetat din motivul intervenirii actului de amnistie în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

4. Decizia a fost atacată de către procuror cu recurs ordinar în temeiul prevederilor art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală (redacția legii din 05.04.2012, în vigoare până la 01.09.2023). În esența recurentul a contestat decizia instanței de apel referitor la modul de aplicare a actului de amnistie de către *instanța de apel*, considerând că la etapa de judecare a cauzei amnistia poate fi aplicată doar prin adoptarea de către instanța judecătorească a sentinței de condamnare cu aplicarea pedepsei și cu liberarea de executarea ei, conform art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, inclusiv și la cererea inculpatului cu privire la aplicarea actului de amnistie depusă pe parcursul judecării cauzei.

5. Prin decizia din 26 septembrie 2023 a Curții Supreme de Justiție s-a dispus admiterea recursului ordinar declarat de către procuror, a fost casată total decizia din 19 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în privința inculpatului *Smîntîină Ion*, și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, fiind considerat întemeiat recursul procurorului.

6. Am semnat decizia menționată a instanței de recurs, în temeiul legii, care obligă judecătorii care fac parte din completul de judecată de a semna hotărârea judecătorească adoptată de majoritatea membrilor din completul de judecată respectiv, însă exprimăm dezacordul cu soluția adoptată de către Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție în prezenta cauza penală, deoarece nu am susținut soluția adoptată și considerăm, că urma a fi adoptată o decizie conform art. 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, de respingerea recursului procurorului, cu menținerea hotărârii atacate, din următoarele considerente.

7. *Constatăm că, instanța de apel prin decizia pronunțată în prezenta cauza penală, întemeiat și justificat a dispus încetarea procesului penal la cererea inculpatului depusă pe parcursul judecării cauzei penale privind aplicarea actului de amnistie, în legătură cu intervenirea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (nr.243 din 24.12.2021), în conformitate cu prevederile art. (1) și art.(2) alin.(1)-(3) din această lege (în vigoare de la 31 decembrie 2021).*

În particular, potrivit art.1 alin. (1) și alin. (2) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bătute, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate

psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2–5, 7, 8. Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai Inspectoratului Național de Probațiune, precum și din experți psihologi judiciari atestați. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției.

Potrivit art. 2 alin.(1)-(4) al aceleiași Legi, **procesele penale** în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, **încetează la faza** de urmărire penală sau la cea **de judecare** a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Potrivit art. 6 alin.(1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prevederile art.1–5 nu se aplică persoanei: a) condamnate la detențiune pe viață sau a cărei pedeapsă capitală a fost comutată în pedeapsă cu închisoare ori în pedeapsa detențiunii pe viață și care a executat mai puțin de 25 de ani de închisoare; a¹) persoanei bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate care a fost condamnată anterior pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, executând în tot sau în parte pedeapsa cu închisoare; b) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile calificate ca fiind deosebit de grave sau excepțional de grave, conform Codului penal nr.985/2002, ori calificate ca fiind infracțiuni grave conform art.7¹ din Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961; c) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni în locurile de detenție; d) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal nr.985/2002: art.135–139, art.140 alin.(2), art.140¹–145, art.151, art.158 alin.(2)–(4), art.160 alin.(3), art.164 alin.(2) și (3), art.165, art.166 alin.(2) și (3), art.166¹ și 167, art.168 alin.(2) și (3), art.169 alin.(2), art.171 și 172, art.174–175¹, art.179 alin.(3), art.181², art.183 alin.(2), art.186 alin.(5), art.187 alin.(2)–(5), art.188, art.189 alin.(2)–(6), art.190 alin.(5), art.191 alin.(5), art.196 alin.(4),

art.201¹, art.205 și 206, art.208–209, art.211 alin.(2), art.212 alin.(2)–(4), art.213, art.216 alin.(3), art.217 alin.(4), art.217¹ alin. (3) și (4), art.217³, art.217⁴ alin. (2) și (3), art.217⁶, art.219 alin.(2), art.220 alin.(2) și (3), art.236 și 237, art.238 alin.(2), art.239 alin.(2), art.239¹ și 239², art.240 alin.(3) și (4), art.243 și 244, art.245–246¹, art.247 alin.(2), art.248 alin.(3)–(7), art.248¹ și 248², art.252 alin.(2)–(4), art.257 și 258, art.260¹–261¹, art.264 alin.(2)–(6), art.264¹, art.275, art.278–280, art.282–286, art.289–289³, art.292, art.295 alin.(1)–(6), art.295¹ alin.(1) și (2), art.295² alin.(1)–(3), art.303–315, art.322 alin.(2)–(6), art.324–329, art.330², art.332–335¹, art.337–343, art.344 alin.(2), art.345, art.347, art.349, art.352 alin.(3), art.360, art.362¹ alin.(3), art.365 alin.(2) și (3), art.368 alin.(2), art.369 alin.(3), art.370 alin.(2) și (3), art.385–388; e) care a săvârșit infracțiunea prevăzută la art.166¹ alin.(2)–(4), precum și a săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.171–175¹, art.201, art.206, art.208–208² din Codul penal nr. 985/2002; f) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961: art.63, art.72 alin.(2), art.101¹, art.103, art.103¹ alin.(2), art.104, art.105², art.107 alin.(3) și (4), art.112¹, art.112³, art.113¹, art.113², art.115¹, art.116 alin.(2), art.124¹ alin.(2), art.136, art.155⁴, art.155⁶ alin.(2), art.156 alin.(2), art.157 alin.(3) și (4), art.164⁹ alin.(3), art.177 alin.(4)–(6), art.184 alin.(3), art.187¹ alin.(1), art.189, art.198¹, art.200–203², art.206, art.224, art.224², art.224³, art.224⁶ alin. (2), art.225³, art.262, art.263, art.266, art.269; g) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru o infracțiune săvârșită cu intenție și absolvită anterior în tot sau în parte, în temeiul actului de amnistie sau de grațiere, de pedeapsa stabilită pentru săvârșirea unei alte infracțiuni; h) în privința căreia a fost înlăturată anterior răspunderea penală, de trei sau mai multe ori, în temeiul împăcării părților conform prevederilor art.109 din Codul penal nr.985/2002.

În conformitate cu art.6 alin.(2) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, la aplicarea prevederilor alin.(1) nu se ține cont de antecedentele penale ale persoanei reabilitate și nici de antecedentele penale stinse în modul stabilit de legislație.

La caz, atestăm că în ședința de judecată până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul asistat de apărătorul său, a depus la instanța de judecată o cerere prin care a solicitat aplicarea actului de amnistie prin încetarea procesului penal în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Totodată, inculpatul a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate și a manifestat în scris acordul de a fi aplicat față de el actul de amnistie prin încetarea procesului penal.

În acest context, instanța de apel, justificat în temeiul prevederilor art. 1 alin. (1) și art. 2 alin.(1)-(3) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, și lipsa restricțiilor stabilite de art. 6 alin.(1) al Legii, a aplicat amnistia și în conformitate cu art.391 alin.(1) pct.6), art. 332 alin.(5), art.285 alin.(2), art.

275 pct.4) Cod de procedură penală, a încetat procesul penal în privința inculpatului învinuit de comiterea infracțiunii imputate.

Cu privire la argumentele expuse în recursul declarat de către procuror, considerăm că acestea nu sunt întemeiate și urmau a fi respinse, deoarece contravin cadrului legal în vigoare, impunând statul la suportarea cheltuielilor nejustificate ce țin de judecarea cauzelor penale referitor la care, însăși statul în persoana legiuitorului a declarat amnistia, și în care inculpații și-au dat acord scris la aplicarea actului de amnistie, nefiind constatate prohibiții pentru aplicarea actului de clemență.

Astfel, amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării (pedeapsa, fie reducerea pedepsei aplicate) pentru infracțiunile săvârșite până la apariția actului de amnistie.

Noțiunea de amnistie se regăsește în art. 107 din Codul penal, care prevede că amnistia reprezintă actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale¹ sau a pedepsei², fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei³.

Menționăm că, actul de amnistie constituie o lege organică prin care se stabilesc categoriile de infracțiuni și persoane pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții, referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia. Consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență. Amnistia dobândește un caracter mixt, ea operând numai in rem (cu privire la anumite infracțiuni) și in personam (relativ doar la persoanele care întrunesc condițiile legii).

Procedura de aplicare a amnistiei față de persoanele inculpate este reglementată de art. 2 din Legea nr. 234 din 24.12.2021, unde se indică expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, dacă sunt întrunite condițiile expuse în prezenta lege. Totodată, prevederile procesual penale privind modalitatea de aplicare a actului de amnistie de către instanța de judecată, inclusiv prin dispunerea încetării procesului penal la judecarea cauzei penale, sunt prevăzute și de Codul de procedură penală.

Astfel, conform art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) - (8) din Codul de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod, exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale.

În corespundere cu art. 107 alin. (1) din Codul penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Potrivit **art. 275 pct. 4)** din Codul de procedură penală, urmărirea penală nu

poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi **încetată** în cazurile în care a intervenit **amnistia**.

Conform art. 285 alin. (2) și (7) din Codul de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la **art. 275 pct. 4)-9)** din prezentul cod. Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Potrivit art. 350 alin. (1) din Codul de procedură penală, dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, **prin sentință motivată, încetează procesul penal** în cauza respectivă.

Totodată, conform **art. 332 alin. (1) și (5)** din Codul de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în **art. 285 alin. (2)**, instanța, în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal.

Totodată, conform art. 391 alin.(1) pct.6) Cod de procedura penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei. Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Prin urmare, constatăm că alegațiile recurentului în sensul existenței obligației instanței judecătorești de a examina cauza penală în fond cu adoptarea

doar a sentinței de condamnare cu liberarea vinovatului de executarea pedepsei aplicate potrivit rigorilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, nu sunt întemeiate și sunt bazate pe înțelesul eronat a legii.

Astfel, conform art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)–9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

În conformitate cu art.332 alin.(5) Cod de procedură penală, în cazul prevăzut la art.275 pct.4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Potrivit prevederilor art. 285 alin.(2) CPP, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct.4)–9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art.53 din Codul penal sau dacă se constată existența circumstanțelor prevăzute de pct.1) – 3) din alin.(2) a art.285 CPP.

În conformitate cu prevederile art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită nu poate fi efectuată și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia.

Astfel, cadrul normativ legal aplicabil (art.332 CPP ca norma procesuală de trimitere la norma de referință) prevede încetarea procesului penal pe parcursul judecării cauzei (și nu numai la etapa ședinței preliminare) în cazul în care a intervenit amnistia și inculpatul prin cerere scrisă optează pentru încetarea procesului penal în baza actului de amnistie, care deși nu este motiv de reabilitare a încetării procesului penal, însă cadrul normativ în vigoare prevede în mod expres o asemenea finalizare a procesului penal prin sentința de încetare, care poate fi adoptată pe parcursul judecării cauzei în instanța de judecată, fără ca statul să mai suporte cheltuieli judiciare la cercetarea tuturor probelor a părții acuzării, devreme ce tot statul în persoana legiuitorului a adoptat actul cu privire la amnistia, iar inculpatul prin cerere autentică consimte aplicarea față de el a actului de amnistie și nu pretinde a fi recunoscut nevinovat prin sentința de achitare.

Alegațiile recurentului precum că art.332 CPP este caduc și în cazul intervenirii actului de amnistie urmează a fi adoptată doar sentința de condamnare cu liberarea vinovatului de executarea pedepsei aplicate, nu este întemeiată, deoarece prevederile art. 332 CPP se înscriu real în ansamblul normelor de drept procedural penal în vigoare și aplicabile prin coroborare reciprocă, cât și cu prevederile altor legi organice, la caz, Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, (cât și cu precedentul act de amnistie – Legea nr.210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova) care prin art.2 alin.(2) prevede la fel, încetarea procesului penal pe parcursul judecării cauzei penale, cu acordul scris al persoanei inculpate.

În consonanță cu cele menționate supra, cadrul normativ legal prevede și modul de soluționare a cauzei penale și pentru persoanele inculpate cărora este aplicabil actul de amnistie, însă persoana refuză încetarea procesului penal.

*Astfel, conform art.2 alin.(4) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința persoanei care refuză încetarea procesului penal conform alin.(1) - (3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței **poate hotărî încetarea procesului penal** dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.*

Acestea prevederi a legii organice sunt în corespundere cu prevederile art.332 alin.(5) CPP, privind interzicerea încetării procesului penal în temeiul art. 275 pct.4) CPP, fără acordul inculpatului (ori amnistia nu este motiv de reabilitare), și în acest caz procedura judecării cauzei penale continuă în mod obișnuit.

Pe cale de consecință, la finalizarea judecării cauzei penale în privința inculpatului care nu dă acordul la încetarea procesului penal în legătura cu intervenirea actului de amnistie, instanța de judecată procedează conform prevederilor art.384 alin.(1) CPP, corespunzător concluziilor făcute în urma cercetării și aprecierii probelor din cauza penală.

Consecutiv, în cazul în care instanța de judecată ajunge la concluzie despre vinovăția inculpatului, instanța procedează conform prevederilor art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, potrivit cărora, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal (doar pentru cazurile în care inculpatul refuză încetarea procesului penal pe motivul intervenirii actului de amnistie, ori pretinde a fi recunoscut nevinovat în urma judecării cauzei penale în procedura obișnuită).

Cât privește alegațiile procurorului-recurent precum că prin sentința de încetare nu pot fi soluționate acțiunea civilă a părții civile, chestiunile cu privire la confiscarea specială și corpurile delictive, măsurile de siguranță, cât și nu pot fi repartizate cheltuielile judiciare, menționăm că acestea sunt lipsite de temeinicie și care contravin cadrului legal în vigoare, ori fără atenția procurorului-apelant au rămas prevederile art. 397 Cod de procedura penală.

*Astfel, în conformitate cu art.397 Cod de procedură penală, dispozitivul **sentinței** de condamnare, precum și al celei de achitare sau **de încetare** a procesului penal, pe lângă chestiunile enumerate în art.395 și 396, în cazurile necesare, trebuie să mai cuprindă: 1) hotărîrea cu privire la acțiunea civilă înaintată sau hotărîrea pronunțată din oficiu de către instanță referitor la repararea pagubei; 2) hotărîrea cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă; 3) hotărîrea cu privire la corpurile delictive; 4) hotărîrea cu privire la măsurile de ocrotire; 5) dispoziția referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare; 6) dispoziția referitoare la procedura și termenul declarării apelului sau a recursului împotriva sentinței, după caz.*

La fel sunt neîntemeiate alegațiile procurorului recurent precum că, adoptând o soluție de încetare a procesului penal, instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic corespundere exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală, ceea ce potrivit opiniei procurorului contravine prevederilor art. 107 Cod penal, art.275 pct.4), 285 alin.2) Cod de procedură penală și Legii nr. 243.

În acest sens, menționăm că în conformitate cu art. 394 alin.(4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

Astfel, legea procesual penală nici nu stabilește că la adoptarea sentinței de încetare a procesului penal, inclusiv și în cazul aplicării actului de amnistie, instanța de judecată trebuie să determine și constate corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componenței infracțiunii prevăzute de norma penală.

Mai mult ca atât, nici prevederile art. 107 Cod penal, art.275 pct.4), 285 alin.2) Cod de procedură penală și al Legii nr. 243, la care la caz, a făcut referire procurorul – recurent, nu stabilesc această obligație a instanței de judecată.

Pentru motivele expuse supra, considerăm ca fiind corectă soluția *instanței de apel* privind dispunerea încetării procesului penal în privința inculpatului în prezenta cauza penală pe motivul intervenirii actului de amnistie și acceptului inculpatului prin cerere la încetarea procesului penal în temeiul actului de amnistie, ori unul din efecte a actului de amnistie, este cel de înlăturare a răspunderii penale, iar prevederile actului de amnistie cât și prevederile art. 332 alin.(1), 391 pct.6) CPP, admit încetarea procesului penal în asemenea situație pe parcursul judecării cauzei.

Este de menționat că, prin argumentele recurentului care, la caz au fost considerate ca fiind întemeiate de către Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, este negat efectul de drept a actului de amnistie, în ce privește înlăturarea *răspunderii penale*, efectul amnistiei prevăzut de art. 107 alin. (1) din Codul penal, și care intervine pentru persoanele în privința cărora cauza penală încă nu a fost examinată și persoana nu a fost trasă la răspundere penală cu aplicarea pedepsei și persoana inculpată consimte aplicarea actului de amnistie prin încetare a procesului penal pe parcursul judecării cauzei penale în instanța de judecată.

Din acestea motive, considerăm că, în conformitate cu art. 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, recursul procurorului urma a fi respins, iar decizia instanței de apel, la caz, urma a fi menținută.

Judecători:

Sergiu Daguța

Ghenadie Eremciuc

